

PREKÁŽKY V PRÁCI

prekážky v práci

```
graph TD; A[prekážky v práci] --> B[na strane zamestnávateľa]; A --> C[na strane zamestnanca];
```

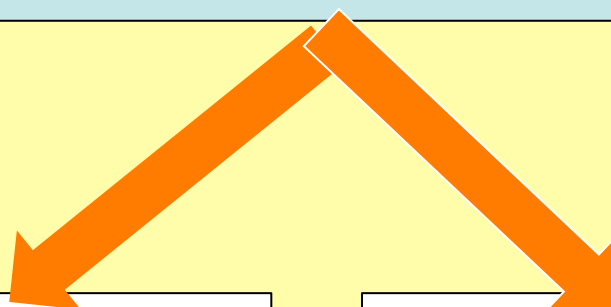
**na strane
zamestnávateľa**

**na strane
zamestnanca**

**prekážky v práci
na strane zamestnanca**

ospravedlnené

neospravedlnené

rozsah pracovného voľna je určený

presným počtom
dní (svadba, pohreb)

na nevyhnutne potrebný čas
so stanovením maximálneho
rozsahu (7 P)

na nevyhnutne potrebný čas
bez časového obmedzenia
(kalamita)

poskytnutie pracovného voľna

```
graph TD; A[poskytnutie pracovného voľna] --> B[obligatórne<br/>zamestnávateľ musí poskytnúť]; A --> C[fakultatívne<br/>zamestnávateľ môže];
```

obligatórne

zamestnávateľ musí poskytnúť

fakultatívne

zamestnávateľ môže

Zabezpečenie zamestnanca počas prekážky v práci

má nárok na
náhradu mzdy od
svojho
zamestnávateľa
podľa Zákonníka
práce

Zabezpečenie zamestnanca počas prekážky v práci

nemá nárok na
náhradu mzdy od
zamestnávateľa

má nárok na plnenie
od subjektu,
v prospech ktorého
došlo k prekážke v
práci (svedok na súde)

Zabezpečenie zamestnanca počas prekážky v práci

nemá nárok na
náhradu mzdy od
zamestnávateľa

je zabezpečený podľa
predpisov sociálneho
zabezpečenia (náhrada
príjmu počas DPN a dávka
nemocenského poistenia)

Zabezpečenie zamestnanca počas prekážky v práci

- nemá nárok na
- náhradu mzdy
 - hmotné zabezpečenie podľa predpisov práva sociálneho zabezpečenia
 - iné plnenie
(neplatené voľno)

Prekážky z dôvodov všeobecného záujmu

§ 136

(1) Zamestnávateľ poskytne zamestnancovi pracovné voľno na nevyhnutne potrebný čas na výkon

- verejných funkcií,
- občianskych povinností a
- iných úkonov vo všeobecnom záujme, ak túto ak túto činnosť nemožno vykonať mimo pracovného času

Prekážky z dôvodov všeobecného záujmu

§ 136

Pracovné voľno poskytne zamestnávateľ
bez náhrady mzdy, ak

- tento zákon,
 - osobitný predpis alebo
 - kolektívna zmluva
- neustanovuje inak alebo
- ak sa zamestnávateľ so zamestnancom nedohodne inak

Prekážky z dôvodov všeobecného záujmu § 137

(2) Výkon verejnej funkcie na účely tohto zákona je plnenie povinností vyplývajúcich z funkcie, ktorá je

- **vymedzená funkčným obdobím alebo časovým obdobím a**
- **obsadzovaná na základe priamej voľby alebo nepriamej voľby alebo**
- **vymenovaním podľa osobitných predpisov**

Prekážky z dôvodov všeobecného záujmu § 137

(3) Zamestnancovi, ktorý vykonáva verejnú funkciu popri plnení povinností vyplývajúcich z pracovného pomeru, môže byť z dôvodu výkonu verejnej funkcie poskytnuté pracovné voľno v rozsahu najviac 30 pracovných dní alebo zmien v kalendárnom roku, ak osobitný predpis neustanovuje inak.

Prekážky z dôvodov všeobecného záujmu

§ 137

(4) Občianska povinnosť je najmä činnosť

- a) svedka, tlmočníka, znalca, iných osôb predvolaných na konanie na súde alebo inom štátnom orgáne alebo orgáne územnej samosprávy,
- b) pri poskytnutí prvej pomoci,
- c) pri povinných lekárskech prehliadkach,
- d) pri opatreniach proti prenosným chorobám,
- e) pri iných naliehavých opatreniach liečebno-preventívnej starostlivosti,
- f) pri izolácii z dôvodov veterinárno-ochranných opatrení,
- g) občana, ktorému vznikla branná povinnosť a v období krízovej situácie je povinný vykonať mimoriadnu službu alebo v čase vojny alebo vojnového stavu alternatívnu službu,
- h) pri mimoriadnych udalostiach,
- i) v prípadoch, keď je fyzická osoba povinná podľa osobitných predpisov poskytnúť osobnú pomoc,
- j) pri povinnej účasti zamestnancov na rekondičných pobytoch.

Prekážky z dôvodov všeobecného záujmu

§ 137

5) Iný úkon vo všeobecnom záujme je najmä

- a) darovanie krvi a aferéza,**
- b) darovanie ďalších biologických materiálov,**
- c) výkon funkcie v odborovom orgáne,**
- d) činnosť člena zamestnaneckej rady a zamestnaneckého dôverníka,**
- e) účasť zástupcov zamestnancov na vzdelávaní,**
- f) činnosť člena volebných komisií vo voľbách, ktoré vyhlasuje predseda Národnej rady Slovenskej republiky a v referende a činnosť člena orgánov na ľudové hlasovanie o odvolaní prezidenta Slovenskej republiky,**
- g) činnosť člena horskej služby alebo inej organizovanej záchranej skupiny počas osobnej účasti na záchranej akcii,**
- h) činnosť vedúceho tábora pre deti a mládež, jeho zástupcu pre hospodárske veci a zástupcu pre zdravotné veci, oddielového vedúceho, vychovávateľa, inštruktora, prípadne zdravotníka v tábore pre deti a mládež**

§ 138

(2) Zamestnávateľ ďalej poskytne zamestnancovi pracovné voľno s náhradou mzdy v sume jeho priemerného zárobku

na účasť na darovaní krvi, aferéze a darovaní ďalších biologických materiálov.

§ 138

Pracovné voľno patrí na nevyhnutne potrebný čas a to

- **za čas cesty k odberu a späť a**
- **za čas na zotavenie po odbere,**
pokiaľ tieto skutočnosti zasahujú do
pracovného času zamestnanca.

Podľa charakteru odberu a zdravotného stavu darcu môže lekár určiť, že čas potrebný na jeho zotavenie sa predlžuje, **najviac po dobu zasahujúcu do pracovného času v rámci 96 hodín od nástupu cesty k odberu.**

Ak nedôjde k odberu, poskytne sa pracovné
voľno s náhradou mzdy v sume jeho
priemerného zárobku
len za preukázaný nevyhnutne potrebný čas
neprítomnosti v práci.

§138a

Prekážka v práci z dôvodu dobrovoľníckej činnosti

(1) Zamestnávateľ **môže** zamestnancovi na základe jeho žiadosti poskytnúť pracovné voľno na výkon činnosti vykonávanej na základe zmluvy o dobrovoľníckej činnosti podľa osobitného predpisu v pracovnom čase.

- za čas pracovného voľna mzda ani náhrada mzdy zamestnancovi nepatrí.
- Pracovné voľno poskytnuté podľa prvej vety sa nepovažuje za výkon práce.

§138b
**Prekážka v práci z dôvodu výkonu dobrovoľnej
vojenskej prípravy**

§ 139

Náhrada mzdy pri plnení brannej povinnosti pri
plnení úloh odbornej prípravy v ozbrojených
silách

§ 140

Zvyšovanie kvalifikácie

(1) Účasť na ďalšom vzdelávaní, v ktorom má zamestnanec získať predpoklady ustanovené právnymi predpismi alebo splniť požiadavky nevyhnutné na riadny výkon práce dohodnuté v pracovnej zmluve, je prekážkou v práci na strane zamestnanca.

(2) Zamestnávateľ môže poskytovať zamestnancovi pracovné voľno a náhradu mzdy v sume jeho priemerného zárobku, najmä ak je predpokladané zvýšenie kvalifikácie v súlade s potrebou zamestnávateľa. Zvýšenie kvalifikácie je aj jej získanie alebo rozšírenie.

§ 140

Zvyšovanie kvalifikácie

(3) Pracovné voľno podľa odseku 2 poskytne zamestnávateľ najmenej

- a) v rozsahu potrebnom na účasť na vyučovaní,**
- b) dva dni na prípravu a vykonanie každej skúšky,**
- c) päť dní na prípravu a vykonanie záverečnej skúšky, maturitnej skúšky a absolutória,**
- d) 40 dní súhrnne na prípravu a vykonanie všetkých štátnych skúšok alebo dizertačnej skúšky v jednotlivých stupňoch vysokoškolského vzdelávania,**
- e) desať dní na vypracovanie a obhajobu záverečnej práce, diplomovej práce alebo dizertačnej práce.**

**Dôležité
osobné prekážky
v práci**

§ 141

(1) Zamestnávateľ ospravedlní neprítomnosť zamestnanca v práci za čas jeho

- **pracovnej neschopnosti pre chorobu alebo úraz**
- **materskej dovolenky**
- **rodičovskej dovolenky (§ 166)**
- **karantény**
- **ošetrovania chorého člena rodiny**
- **počas starostlivosti o dieťa mladšie ako desať rokov, ...**

Za tento čas nepatrí zamestnancovi náhrada mzdy, ak osobitný predpis neustanovuje inak.

(2) Zamestnávateľ **je povinný** poskytnúť
zamestnancovi
pracovné voľno z týchto dôvodov
a v tomto rozsahu:

**a) vyšetrenie alebo ošetrovanie zamestnanca
v zdravotníckom zariadení**

1. pracovné voľno s náhradou mzdy sa poskytnie na nevyhnutne potrebný čas, **najviac na sedem dní** v kalendárnom roku, ak vyšetrenie alebo ošetrovanie nebolo možné vykonať mimo pracovného času

2. ďalšie pracovné voľno **bez náhrady mzdy** sa poskytne na nevyhnutne potrebný čas, ak vyšetrenie alebo ošetrovanie nebolo možné vykonať mimo pracovného času

3. pracovné voľno s náhradou mzdy sa poskytne na nevyhnutne potrebný čas na preventívne lekárske prehliadky súvisiace s tehotenstvom, ak vyšetrenie alebo ošetrovanie nebolo možné vykonať mimo pracovného času

§ 141 ods.2

b) narodenie dieťaťa zamestnancovi

pracovné voľno s náhradou mzdy sa
poskytne

na nevyhnutne potrebný
čas na prevoz matky dieťaťa do
zdravotníckeho zariadenia a späť

c) sprevádzanie

1. **rodinného príslušníka** do zdravotníckeho zariadenia na
 - vyšetrenie alebo ošetrovanie pri náhlom ochorení alebo úraze
 - vopred určené vyšetrenie, ošetrovanie alebo liečenie

pracovné voľno s náhradou mzdy sa poskytuje
len jednému z rodinných príslušníkov
na nevyhnutne potrebný čas,
najviac na sedem dní v kalendárnom roku,
ak bolo sprevádzanie nevyhnutné a uvedené úkony
nebolo možné vykonať mimo pracovného času

krátenie

6) zamestnávateľ **môže určiť**,
že ak pracovný pomer zamestnanca
vznikol v priebehu kalendárneho roka,
pracovné voľno s náhradou mzdy ...

krátenie

sa poskytne v rozsahu **najmenej jednej tretiny**
nároku za kalendárny rok

**za každú začatú tretinu kalendárneho roka
trvania pracovného pomeru.**

Celkový nárok podľa prvej vety
sa zaokrúhli na celé kalendárne dni nahor.

Príklad

Pracovný pomer vznikol 1.septembra

Zamestnávateľ určil nárok
 $(7 : 3) = 2,33 \dots 3$ dni

Príklad

Pracovný pomer vznikol 31.augusta

Zamestnávateľ určil nárok
 $(7 : 3) \times 2 = 4,66 \dots 5$ dní

Príklad

Pracovný pomer vznikol 1.mája

Zamestnávateľ určil nárok
 $(7 : 3) \times 2 = 4,66 \dots 5$ dní

Príklad

Pracovný pomer vznikol 30.apríla

Zamestnanec má nárok na 7 dní

Príklad

Pracovný pomer skončil 31.augusta

Zamestnanec má nárok na 7 dní

Príklad

Pracovný pomer skončil 20.januára

Zamestnanec má nárok na 7 dní

c) sprevádzanie

2. **zdravotne postihnutého dieťaťa do zariadenia sociálnej starostlivosti alebo špeciálnej školy;**
pracovné voľno s náhradou mzdy
sa poskytnie len jednému z rodinných
príslušníkov na nevyhnutne potrebný čas,
najviac na desať dní v kalendárnom roku

§40 ods.5 Rodinný príslušník zamestnanca

- manžel
- vlastné dieťa
- dieťa zverené zamestnancovi ...
- rodič zamestnanca
- súrodenec zamestnanca
- manžel súrodenca zamestnanca
- prarodič zamestnanca
- vnuk zamestnanca
- iná osoba, ktorá so zamestnancom žije spoločne v domácnosti

§ 144a

Výkon práce

(1)

Ako výkon práce sa posudzuje aj doba,

- a) keď zamestnanec nepracuje pre prekážky v práci, ak tento zákon neustanovuje inak,
- b) pracovného voľna, ktoré si zamestnanec odpracuje neskôr,

§ 144a

Výkon práce

- c) náhradného voľna za prácu nadčas, za prácu vo sviatok, za čas neaktívnej časti pracovnej pohotovosti na pracovisku alebo náhradného voľna poskytnutého podľa [§ 96b](#),
- d) prekážky v práci z dôvodu nepriaznivých poveternostných vplyvov,
- e) dovolenky

§ 144a

Výkon práce

- f) počas ktorej zamestnanec nepracuje preto, že je sviatok, za ktorý mu patrí náhrada mzdy alebo za ktorý sa mu jeho mesačná mzda nekráti,**
- g) ktorú mladistvý zamestnanec strávi pri odbornej príprave v rámci systému teoretickej alebo praktickej prípravy.

§ 144a

Výkon práce

(3) Na účely dovolenky sa posudzuje čas zameškaný pre dôležité osobné prekážky v práci, ktoré sa uvádzajú v § 141 ods. 2 ako výkon práce.